

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

IV. Vtrum perfectiones diuinæ distinguantur solum per respectum ad creaturas, ac ratione nostra: an etiam ratione siue intellectione Dei & beatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

fatur omnis compositio: sed ubi est vnum ex pluribus distinctis ratione, non potest non esse compositio (saltem secundum rationem: ergo etiam pluralitas, & distinctio illa secundum rationem aduersatur simplicitati diuinae.

Respondetur negando maiorem. Quia perfecta simplicitati non aduersatur, nisi compositio secundum rem, siue à parte rei: compositio autem secundum rationem Deo, eiusque perfecta simplicitati minimè repugnat; sed pertinet ad eius perfectionem, & ex ea prouenit, vt ex dictis colligitur: quam proinde compositionem Deo rectè concedunt Suarez 1. p. lib. 1. de Deo, cap. 4. num. 8. Vasquez d. 2. c. 2. Gillius lib. 2. tract. 4. cap. 14. & tract. 6. c. 6. vt pluribus dicitur quest. 3. dub. 1.

10 Obijcitur tertio. Si diuina perfectiones ratione ratiocinata distinguerentur, tunc non possunt verè ac formaliter in abstracto de se inuicem prædicari; sicut ob eandem causam in rebus creatis, non possumus in sensu formali dicere, rationalitas est animalitas, vegetabilitas est sensibilitas, item ratio superior est ratio inferior; tamen gradus metaphysici secundum multos, vt & ratio superior, ac inferior, non nisi ratione ratiocinata distinguantur.

Respondetur, concedendo loquendo de prædicatione formali loquendo saltem de attributis, quorum vnum secundum rationem nostram non pertinet intrinsecè ad rationem formalem alterius. Non enim verè sunt hæc propositiones in sensu formali, sed solum identico, sapientia est iustitia, iustitia est misericordia, misericordia est sapientia; & sic de cæteris eiusmodi attributis; vt dicitur quest. vltima.

Obijcitur quarto. Res omnino simplex, & à parte rei indiuisibilis, non postulat ex se diuersis conceptibus, ac sub diuersis rationibus formalibus concipi; sed potius ex se postulat, eo modo cognosci, quo est; Ergo si sub diuersis rationibus formalibus, propter imperfectiorem intellectus alicuius concipiatur, id non fiet cum fundamento ex parte rei, sed solum ex conditione intellectus cognoscentis, adeoque subsistentis quodammodo, & affingentis rei simplici plura, vbi plura non sunt.

Respondetur, negando consequentiam. Licet enim res simplex ex se præcisè non postulet ita imperfectè, & inadæquatè concipi, tamen ob suammet perfectionem, ab intellectu imperfecto, non potest aliter concipi; ac proinde ex se, & ratione suæ perfectionis obiectiua sufficit, & apta est terminare plures conceptus simplices, etiam primo intentionales, non synonymos. Et hoc ipsum est habere fundamentum distinctionis actualis per rationem; adeoque distingui ratione ratiocinata, siue ratione cum fundamento in re.

11 Sed in contrarium obijcitur quinto. Intellectus nihil distinguit, vbi non habet fundamentum distinctionis, saltem quo res ipsa simplex concipiatur re latè ad alia à parte rei distincta; alias enim cognoscit rem, vt est: Ergo inanis est illa distinctio rationis ratiocinantis, & rationis ratiocinatæ. Et hoc est argumentum Valquij loc. cit. ex quo rejicit distinctionem illam rationis ratiocinatæ, & ratiocinantis.

Respondetur, negando antecedens: loquendo de proprio fundamento distinctionis. Quando enim vnus & idem Socrates per rationem de seipso prædi-

catur; distinguit vtrique intellectus Socratem per modum subiecti, ab ipso, in quantum est prædicatum; & tamen ratio illa subiecti, & prædicati, respectu Socratis, nullum habet à parte rei fundamentum distinctionis, per quod vt sic referatur ad alia realiter distincta. Item quando eadem essentia hominis primo concipitur confusè, per modum definiti, postea distinctè per modum definitionis; nullum est peculiare fundamentum eiusmodi distinctionis, quo res eadem concipiatur, relatè ad alia realiter distincta; & tamen illa distinguuntur ratione: Ergo non omnis distinctio rationis habet verum eiusmodi, & proprium fundamentum in re; nisi hoc ipsum vocemus fundamentum quasi generale, quod ipsa potest, etiam in quantum à parte rei vna, & simplex est, à ratione aliter, atque aliter (secundum rationes saltem intentionales secundas) aliquo modo concipi, licet perfectionem huiusmodi obiectiuam non habeat, qua possit terminare plures conceptus simplices primo intentionales, non synonymos. Plura de hac re dubijs sequentibus.

D V B I V M I V.

An attributa, & perfectiones diuina distinguantur tantum per respectum ad creaturas; id est, solum ratione nostra, an etiam intellectu diuino & beatorum.

S. Thom. 1. p. q. 13. a. 4. ad 3.

Duo requiruntur ad distinctionem actualem rationis ratiocinata; nimirum fundamentum distinctionis, & actualis distinctio per rationem. Fundamentum explicatum est dub. præced. modus verò actualis distinctionis inter attributa, & perfectiones diuinas, hoc dubio explicandus est. In hac autem re tria sunt controuersa Primum, vtrum attributa diuina possint distingui ratione; sine actuali respectu ad creaturas, quibus æquipolleant; nam vtrum aliqua esse, & distingui possint sine respectu ad creaturas veluti obiecta, siue terminos, quos respiciunt; vt est omnipotentia, omniscientia, ratio idè; quest. 6. dicitur. Secundum, vtrum attributa, & perfectiones diuina ratione distinguantur; etiam per intellectum Dei, & beatorum; an solum per intellectum nostrum seu Viatorum. Tertium, an perfectiones diuina fuerint ab æterno ratione distinctæ: quæ omnia sequentibus assertionibus explicabimus.

Assertio I. Perfectiones, & attributa diuina distingui possunt ratione, sine respectu actuali ad creaturas actu distinctas, quibus æquipolleant. Ita docet S. Thomas in 1. d. 2. q. vn. art. 3. vbi ait: *Quidam nomina dicuntur proprie de Deo, quæ quantum ad significata per prius sunt in Deo, quam in creaturis, vt bonitas, sapientia, & huiusmodi. Et horum diuersitas non nascitur per respectum ad creaturas, imo potius è conuerso. Quia ex hoc, quod ratio sapientia, & bonitas differunt in Deo, diuersificatur in creaturis bonitas, & sapientia, non tantum ratione, sed etiam re. Idem docet Capreolus in 1. d. 8. q. 4. a. 2. qui etiã plura loca S. Thomæ adducit; vt proinde credibile non sit, quod dixit Palatius in 1. d. 2. disp. 2.*

S. Thomam suam illam sententiam in summa mutasse; quando nec Caietanus, nec alij Thomistæ id notarunt; & S. Thomas facile secum ipse potest reconciliari, iuxta sensum sequentis assertionis. Eandem assertionem primam tradunt Bacon in 1. d. 2. q. 2. a. 3. & 4. Torres 1. p. q. 28. a. 2. disp. 2. dub. 3. Molina 1. p. q. 28. a. 2. d. 3. concl. 5. Gillius lib. 2. tract. 6. cap. 10. num. 3. & 4. vbi citat Hispanensem, & alios, etsi quidam absolute dicant, attributa, & perfectiones diuinæ, non posse distingui ratione, sine respectu ad creaturas; quos citabimus assert. seq.

Probatur assertio. Quia vt perfectiones, & attributa diuina distinguuntur ratione, satis est, vt & ipsa formaliter sint in Deo secundum proprias rationes; puta scientia, sapientia, bonitas, amor, iustitia, intellectus, voluntas, &c. & vt à nobis secundum proprias etiam eiusmodi rationes, distincte pluribus conceptibus in adæquatis concipiuntur: sed vt cumque esse, & fieri potest, sine respectu actuali ad creaturas. Ergo etiam ratione à nobis distingui possunt, sine respectu actuali ad creaturas. Maior est manifesta; quia attributa diuina per hoc distinguuntur ratione; quod à nobis secundum proprias rationes diuersis conceptibus distincte cognoscuntur; ita vt conceptus & ratio formalis vnius non sit alterius.

Minorem quoad primam partem expresse docet S. Thomas in 1. d. 2. q. 1. art. 3. quæst. iunc. 3. vbi contra Auicennam, & Rabbi Moysen docet, rationes attributorum diuinorum esse vere ac proprie in Deo. Et in 1. p. q. 13. a. 3. ait, perfectiones significatas per nomina attributorum, proprie competere Deo, & magis proprie, quam ipsis creaturis. Eadem est communis sententia Doctorum, vt dicitur quæst. 7.

Secunda pars minoris probatur. Quia propria, & formales rationes attributorum, ac perfectionum diuinarum, nec secundum se habent respectum actuale ad creaturas, quibus quipollent, vt patet; & à nobis hoc ipso concipiuntur distincte, quod deus formamus proprios, & distinctos conceptus, similes ijs, quos sub iisdem nominibus formamus de creaturis; at isti conceptus non inuoluunt actuale respectum ad creaturas, à quibus sunt abstracti: nec enim ratio siue conceptus formalis sapientie, bonitatis, intellectus, voluntatis, dicunt eiusmodi respectum. Quod etiam experientia patet. Nos enim distincte, ac proprijs, diuersisq; conceptibus concipimus in Deo sapientiam, bonitatem, intellectum, ac voluntatem, etiam si actu, & explicitè de creatura vlla, aut perfectionibus creatis nihil plane cogitemus.

Secundò, ad distinctionem rationis inter aliqua, quæ reidem sunt, in genere loquendo, sufficit, vt fieri de illis possint prædicationes diuersæ & contradictoria; at verò de attributis, & perfectionibus diuinis fieri possunt, & sunt eiusmodi prædicationes diuersæ, & contradictoria, sine actuali respectu ad creaturas; vt quod diuinus intellectus intelligat, & generet, non voluntas. Ergo possunt hæc inter se ratione distingui, ac re ipsa etiam ratione distinguuntur, sine respectu actuali ad creaturas.

Assertio II. Perfectiones, & attributa diuina non possunt à nobis ratione distingui, sine respectu ad creaturas actu distinctas, quasi virtuali, seu habituali. Ita à fortiori sentiunt illi, qui absolute docent, attributa in Deo à nobis non posse distingui, sine re-

spectu ad creaturas distinctas; speciatim Suarez lib. 1. de Deo, cap. 13. num. 9. vbi ait: *vt nos aliqua distinguamus ratione, duo sufficienti iuxta doctrinam D. Thomæ q. 7. de potentia, art. 6. & in 1. d. 2. q. 1. a. 2. & 3. vnum est, quod non concipiamus rem, prout in se est; aliud est, quod concipiamus illam per habitudinem, aut comparationem ad res alias distinctas.* Consentit Gabriel Vasquez 1. p. tom. 2. disp. 117. cap. 3. vbi ait, *consentire de hæc Doctores, quos ipse legere potuerit; & in specie refert S. Thomam in 1. d. 2. q. 1. a. 3. & opusc. 6. q. 1. 2. & 3. & q. 7. de potent. art. 6. Durandum in 1. d. 2. q. 3. num. 10. Capreolum d. 8. q. 4. a. 1. concl. 4. & art. 3. in fine, Augustinum Niphum lib. 12. Metaph. disput. 13. cap. 4. Gotfredum quodlib. 7. q. 1. Et quidem ita expresse loquitur Durandus loc. cit. num. 15. vbi consequenter etiam asserit, differentiam attributorum secundum rationem, non posse habere sufficiens fundamentum in natura diuina absolute accepta, nisi comparetur ad realem diuersitatem, quæ in creaturis est, vel esse potest.*

S. Thomas verò, & Capreolus non ita absolute loquuntur, nec aliud intendunt, quam quod in assertionem dictum. Etenim S. Thomas q. 7. de potent. art. 6. ita loquitur: *Diuersitatis ergo, vel multiplici- tatis nominum causa est ex parte intellectus nostri, qui non potest pertinere ad illam Dei essentiam videndam secundum quod est, sed videt eam per multas similitudines eius deficientes, in creaturis, quasi in speculo renitentes.* Et hic 1. p. quæst. 13. art. 4. ad 3. ait: *Intellectus noster multipliciter apprehendit eum, sicut res multipliciter ipsum representat.* Non ergo dicit S. Thomas, ad perfectiones diuinas ratione nostra distinguendas, necessariam esse actuale relationem, siue comparisonem Dei ad creaturas: sed vt cognoscamus Deum imperfectè, & per multas similitudines in creaturis relucentes; hoc est, per multas, ac diuersas rationes formales à creaturis abstractas. Eodem modo loquitur S. Thomas in 1. d. 2. art. 3. quæst. 4. & ex eo Capreolus cit. quæst. 4. art. 1. concl. 4. vbi ait: *Istarum rationum pluralitas causa, est Dei plena perfectio, & nostri intellectus limitatio.* Quam mox ibidem verbis S. Thomæ ita declarat: *Intellectus enim noster non potest vna conceptione diuersos modos perfectionis accipere; tum quia ex creaturis cognitionem accipit, in quibus sunt diuersi modi perfectionum secundum diuersas formas, tum quia hoc, quod est in Deo vnum & simplex plurificatur in intellectu nostro, etiam si immediate à Deo reciperet.*

Ex quibus sumitur ratio assertionis. Quia ad hoc, vt perfectiones diuinae ratione à nobis distinguantur, per respectum quasi virtuale, seu habituale ad creaturas, satis est, vt cognoscantur à nobis distincte secundum proprias rationes formales, per species, & conceptus communes, quos ex rebus creatis, ac similibus perfectionibus in rebus creatis re ipsa distinctis abstraximus: atqui hoc prorsus necessarium est, vt perfectiones diuinas, & concipiamus, & distinguamus; quandoquidem quicquid de Deo intelligimus, non nisi per species rerum creatarum intelligimus: Ergo etiam perfectiones necessariò distinguimus per respectum saltem virtuale ad creaturas. Maior sumitur ex S. Thomæ loc. cit. & probatur. Quia hoc ipso, quod species, quibus distinguimus perfectiones in Deo,

sunt

sunt à creaturis acceptæ, easque adeo habitualiter respiciunt, tum ut effectus ab ipsâ causati, tum ut similitudines, & causæ representationis earundem, iam hoc ipso perfectiones diuinæ distinguuntur à nobis, per respectum quasi virtuales, seu habituales, ad creaturas; etiamsi actu nullam comparationem inter Deum, & creaturas instituiamus. Non nego tamen, ad hoc, ut eam distinctionem rationis quasi reflexè cognoscamus, necessarium esse, ut Deum cum creatis perfectionibus actu comparemus; ad eum modum, quo multi sentiunt, naturam fieri vniuersalem per notitiam abstratam directam; etsi non cognoscatur vniuersalis, nisi per comparationem, & reflexam. Quo sensu intellige illud, quod S. Thomas in 1. d. 2. cit. q. 1. a. 3. post verba citata assertionem præcedente immediatè subiicit: *Sed verum est, quod diuersitas talium nominum (seu distinctio attributorum) prout prædicatur de Deo, innotescit nobis ex diuersitate eorum in creaturis.*

7 Vtramque vero simul conclusionem tradidisse mihi videtur S. Thomas in 1. d. 2. q. 1. art. 3. quæstiuncula 4. vbi ait: *Pluralitas nominum venit, ex hoc, quod ipse Deus nostrum intellectum excedit. Quod autem Deus excedit intellectum nostrum, est ex parte ipsius Dei, propter plenitudinem perfectionis eius, & ex parte intellectus nostri, qui deficienter se habet ad eam comprehendendam, &c. Qui ergo dixerunt, quod pluralitas ista est tantum ex parte intellectus nostri, vel ex parte effectuum, quodammodo verum dixerunt, & quodammodo non: si enim hoc referatur ad causam multiplicationis, sic verum dicunt, quod est ex parte intellectus nostri, & effectiuè quodammodo, ex eo, quod intellectus noster non potest concipere diuinam perfectionem vna conceptione; sed pluribus: cuius vna ratio est ex hoc, quod est assuefactus ad res creatas. Si autem referatur ad modum, quo istæ rationes attribuantur Deo, falsum dicunt, non enim ex hoc, quod bona facit, vel quia ad modum bonorum se habet, bonus est; sed quia bonus est, ideo bona facit, & alia participando eius bonitatem, ad modum eius se habent. Unde si nullam creaturam fecisset, nec facturus esset, ipse in se talis esset, ut posset verè considerari secundum omnes istas conceptiones, quas habet nunc intellectus noster, ipsum considerando. Vbi expressè docet S. Thomas, causam distinguendi attributa diuina ex parte intellectus nostri, esse imperfectionem nostri intellectus, qua fit, ut perfectionem diuinam non possimus sine pluribus conceptibus concipere & intelligere; eo quod cognitionem ex rebus creatis acceptam habeamus: tamen si attributa hæc verè Deo conueniant, sine respectu actuali ad creaturas, &c.*

Assertio III. Intellectus Dei, & beatorum, non distinguit attributa, & perfectiones diuinas, licet eas, vt à nobis distinctas cognoscat. Primam partem expressè tradunt Capreolus in 1. d. 8. q. 4. art. 3. in fin. Suarez 1. p. lib. 1. de Deo cap. 13. num. 7. & lib. 4. de Trinit. cap. 4. num. 17. Vasquez 1. p. tom. 2. disp. 118. cap. 2. Idemque supponit S. Thomas locis antea citatis, in quibus vbique distinctionem eam perfectionum diuinarum refert ad imperfectum nostrum intelligendi modum: Etsi contrarium sentiunt Henricus quodlib. 5. q. 1. Item Varro apud Aureolum in 1. d. 8. q. 3. a. 1. Torres 1. p. q. 28. a. 2. disp. 2. dub. 3. & Molina ad quæst. 28. a. 2. disp. 3. conc. 5. qui docent, intellectum diuino, & beatorum,

distingui posse diuinas perfectiones, sine ullo respectu ad creaturas, ac imperfectum nostrum intelligendi modum. Durandus verò in 1. d. 2. q. 3. num. 20. vt & recentiores quidam, concedere videntur, Deum distinguere ratione, diuinas perfectiones, saltem per respectum ad creaturas, siue ad nostrum imperfectum intelligendi modum.

8 Probatur assertio primum autoritate S. Bernardi lib. 5. de consideratione ad Eugenium, vbi ait: *Vnus sum protulisse plura; sed vnum est: vnus Deus signatus est pro capto nostro, non pro suo statu. Diuisus est hic, non ille; Voces diuersæ, semite multa, sed vnum per eas significatur, vnus queritur.* Et paulo post: *Nobis autem, quia non possumus cum Deo simplicitate contendere, dum contendimus apprehendere vnum, occurrit veluti quadruplicatum: facit hoc speculum, & enigma, per quod solum videre datur: cum autem videbimus faciem ad faciem, videbimus sicuti est. Nec enim iam tunc fragilis acies mentis nostræ, quantumlibet vehementer intendens, aliquatenus resiliet, dissihet in suam pluralitatem: colliget semagis, adunabit, conformabitque vnitati illius, vel potius vnitati illi, vt vna vni facies respondeat faciei. Quem locum bene expendit Vasquez loc. cit.*

Deinde probatur ratione. Quando enim directè vnum à parte rei simplicissimum, per vnum simplicissimum conceptum, seu cognitionem, videtur, sicuti est, non est vnde in eo plura ratione distinguantur: non ex parte obiecti, quia simplicissimum est; & licet æquiualeat multis, vnum tamen esse est, quod omnibus respondet: non ex parte cognitionis; quia vnica simplicissima esse ponitur; sed Deus à parte rei est vnum simplicissimum obiectum, quod Deus, & beati visione beatifica (de hac enim loquimur) vident vno simplicissimo actu, sicuti est: Ergo non est, vnde per eam cognitionem in Deo plura ratione distinguantur. Præterea ad hoc, vt per intellectum plura, in re simplicissima, ratione distinguantur, necesse est, vt ea res simplex pluribus in adæquatis conceptibus cognoscatur, quorum vnus vnam rationem, alius aliam rationem obiectiuam cognoscat: Sed hoc est impossibile in Deo, & beatifica visione, vt dictum, Ergo, &c. Ad hæc, si Deus, & beati visione beatifica plura attributa, & perfectiones in Deo ratione distinguerent, tunc etiam ipsi eadem illa cognitione facerent Ens rationis, cum ipsa met illa distinctio rationis sit relatio, adeoq; ens rationis: sed consequens videtur absurdum: vt Deus, & beati eiusmodi fragmenta rationis efficiant, vt dicitur q. 8. Ergo.

9 Denique huc etiam S. Thomas in 1. d. 2. q. 1. art. 3. quæstiunc. 4. refert quendam scripturæ locum, cum ita ait: *si intellectus noster Deum per semetipsum videret, illi rationi posset imponere nomen vnum, quod erit in patria. Et ideo dicitur Zachar. ultimo, In illa die erit Dominus vnus, & nomen eius vnum. Istud autem nomen vnum non significaret bonitatem tantum, nec sapientiam tantum, aut aliquid huiusmodi, sed significata omnium istorum includeret.* Vbi tamen simul rectè concedit S. Thomas, beatos extra visionem beatificam, alia cognitione, ac per plures conceptus posse plura in Deo ratione distinguere: de quo non est controuersia. Idem etiam expressè docent Ferrarientis 3. cont. gent. cap. 56. Capreolus in 1. d. 27. q. 2. a. 3. & Vasquez 1. p. disp. 48. num. 8.

Secundam partem assertionis expressè tradunt non solum Henricus, Torres, Molina, sed etiam S. Thomas 1. p. q. 15. a. 2. ad 3. & 4. Item Capreolus, Suarez locis cit. & Vasquez ibidem cap. 3. num. 10. & est res adeò certa, ut non videatur posse negari. Probat. Quia Deus intimè, & perfectissimè intuetur imperfectum nostrum modum intelligendi, & quicquid cum eo coniunctum est. Ergo optimè etiam videt, nostro modo intelligendi attributa diuina ratione distingui. Idè seruata proportione beatis etiam potest accommodari, saltem indefinitè loquendo, & abstrahendo à modo cognitionis; quia etiam beati nos, nostrasque intellectiones etiam circa Deum intelligunt, non omnes omnia; sed alias alij: siue id fiat per visionem beatificam, siue per proprias species, & reuelationes. De qua re quaest. 6. agendum.

Assertio IV. Perfectiones, & attributa diuina, propriè & formaliter non fuerunt ab æterno ratione distincta. Colligitur ex dictis præcedenti assertioni; & supponunt citati pro eadem; etsi contrarium sentiant Henricus, Torres, Molina, & quidam recentiores, qui concedunt etiam, Deum facere entia rationis. Ratio assertionis est. Nam si fuissent ab æterno ratione distincta, aut fuissent ita distincta intellectu diuino, aut creato. Non primum; quia intellectus diuinus ea non distinguit, ut dictum. Nec secundum; quia ab æterno nullus fuit creatus intellectus, qui ea distingueret. Quamquam interim Deus ab æterno vidit, ea per intellectum humanum fore aliquando distinguenda; quod est videre, distinctionem futuram; non autem factam. Idem in simili accidit cum alijs entibus rationis, quæ propriè, & formaliter non sunt, nisi cum ab intellectu creato efficiuntur; licet eam intellectus conceptionem Deus ab æterno viderit.

Vbi etiam obseruandum discrimen inter virtualem distinctionem, & distinctionem rationis, si formaliter, & propriè loquamur. Quia virtualis distinctio, quæ præcisè talis est, cum non sit aliqua distinctio vera, & actualis, seu formalis, sicut quod eminenter, seu virtute tale est, verè actualiter, & formaliter tale non est, significat tantum fundamentum, quod est in re ipsa ad distinctionem rationis faciendam; vnde etiam est ante operationem intellectus, non minus, quam ipsam fundamentum, quod est, ut diximus, singularis eminentia ipsius rei, quæ vnité continet ea, quæ, in creaturis diuisa sunt. Rationis autem distinctio, cum sit actualis distinctio per rationem facta, propriè non est ante operationem intellectus, ut pluribus Vasquez d. 118.

Cæterum contra has duas assertiones posteriores obiecitur primò. Deus, & beati intelligunt omnem perfectionem, & rationem quidditativam, quæ est in essentia diuina. Ergo etiam intelligunt in Deo rationem intellectus, & voluntatis; rationem iustitiæ, & misericordiæ; quia hæc omnia sunt in ipso, ut superius ex S. Thoma dictum: hæc autem perfectiones distinctæ sunt; ergo intelligunt eas distinctas; ac proinde ipsi attributa reuera distinguunt.

Respondeo concedendo, Deum, & beatos hæc omnia intelligere; sed nego idcirco intelligere ut distincta (nisi per rationem nostram) aut suo intellectu distinguere; quia hæc omnia intelligunt vnico simplicissimo conceptu, & uti à parte rei sunt vnum

simplicissimum esse diuinum, quod omnia, & singula attributa intimè, & quidditatiuè includit, ut dicitur dub. seq.

Obijcitur Secundo. Qui cognoscit aliqua, ut distincta secundum rationem cuiuscunque intellectus cognoscentis, is eo ipso distinctè illa cognoscit; Ergo distinguit. Deus cognoscit attributa diuina, ut distincta cognitione nostra: Ergo distinguit.

Respõdetur negàdo primū cõsequēs. Quia aliud est habere pro obiecto distinctionem siue cognoscere distinctionem rationis ab alio factam; aliud distinguere: sicut aliud habere pro obiecto discursu, & cognoscere illū; aliud est discurrere. Sicut ergo Deus cognoscit quidè discursus nostros, nec tamè discurret, ita etiam cognoscit nostras distinctiones, & entia rationis, nec tamen idè sua ratione distinguit, aut facit entia rationis. Ratione enim distinguere aliqua, non est distinctionem, aut distinctè cognoscere, sed suomet intellectu, ea, quæ à parte rei vnun planè sunt, secundum rationes diuersas inadæquate cognoscere; ita ut ipsa cognitione multiplici, denominari etiam res ipsa possit ratione, siue secundum esse intellectum multiplex, quæ ratione etiam inferius quaest. 8. dicemus, Deum etsi cognoscat entia rationis, non tamen facere entia rationis.

D V B I V M V.

An Attributa Dei positua, sint de ratione, quidditate, & conceptu Diuine Essentia.

S. Thom. 1. p. q. 3. a. 6. & q. 6. a. 3. & q. 13. a. 6.

T Ametsi quidem ex dictis satis constet, attributa diuina omnia, etiam positua, esse ratione distincta ab essentia; adhuc tamen est quaestio, annon saltem hæc in ratione, & conceptu adæquato essentia includantur, seu ad eam quouis modo pertineant: quia etiam inter ratione distincta, vnun potest esse de ratione, & conceptu alterius; sicut definitio de ratione definiti, superius de ratione inferioris.

Quam ob causam quatuor etiam sunt Doctorum hac de re sententia, prima absolute affirmat, eiusmodi attributa, etiam iuxta nostrum concipiendi modum, esse de essentia, & conceptu Diuinitatis. Ita Bartholomæus Torres 1. p. q. 28. a. 2. disp. 2. dub. 1. Molina 1. p. q. 28. art. 2. disp. 4. & disp. 6. concl. 3. & 4. Suarez 1. p. lib. de Deo, cap. 11. & lib. 4. de Trinit. cap. 5. Franciscus Zumel 1. p. q. 28. art. 2. d. 3. & 8. Bannes eodem art. 2. alijque recentiores plures.

Citatur etiam S. Thomas q. 27. art. 2. ad 3. vbi ait: *In perfectione Diuini esse omnia contineri, quæcumq; ad eius perfectionem pertinent.* Item S. Augustinus lib. 6. de Trinit. cap. 7 vbi ait: *Non est ibi aliud beatum esse, & aliud magnum, aut sapientem, aut verum, aut bonum esse, aut omnino ipsum esse.* Et lib. 7. de Trinit. cap. 1. *Quid enim, inquit, aliud dicimus, cum dicimus, hoc est illi Esse, quod sapere, nisi eo est, quo sapiens est.* Et rursū, *Eadè eius magnitudo, quæ virtus, & eadè Essentia, quæ magnitudo.* Et in fin. *Eadè ibi sapientia est, quæ essentia.* Plura citantur à Torre ex lib. de cognitione vere vitæ. sed qui existimatur nõ esse Augustini. Similia habet Boetius lib. 2. de Trinit. & Anselmus in Monolog. cap. 6. qui docet, attributa eiusmodi substãtialiter, & in quid de Deo, siue diuinitate predicari. Rationes inferi exponetur.

Secunda.